

Welkom bij de 2^e informatiebijeenkomst 'Moerdijk aardgasvrij in 2050: maar hoe dan?'

- Fijn dat u er bent! We beginnen om 19.30 uur
- Deze bijeenkomst wordt opgenomen
- Zet uw microfoon en camera uit
- Vragen kunt u stellen via de chat

Doel van vanavond

- > U informeren over de voorgenomen route naar een aardgasvrij Moerdijk
- > Uw ideeën ophalen en uw vragen beantwoorden

Programma tot uiterlijk 21.00 uur

- > Waarom ook alweer aardgasvrij in 2050? (filmpje)
- > Even peilen: wat vindt u? (Mentimeter)
- > Wat wil de gemeente de komende tijd bereiken? (met wethouder Désirée Brummans)
- > Wat vinden inwoners van Moerdijk? (resultaten tweede vragenlijst)
- > Wat zijn de ervaringen van de meedenkgroep?
- > Wat is de voorgenomen route naar een aardgasvrij Moerdijk? (met expert Thijs Brandenburg)
- > Hoe gaat het verder? (met projectleider Eric Spithoven)

Waarom ook alweer aardgasvrij in 2050?

NAAR EEN AARDGASVRIJE

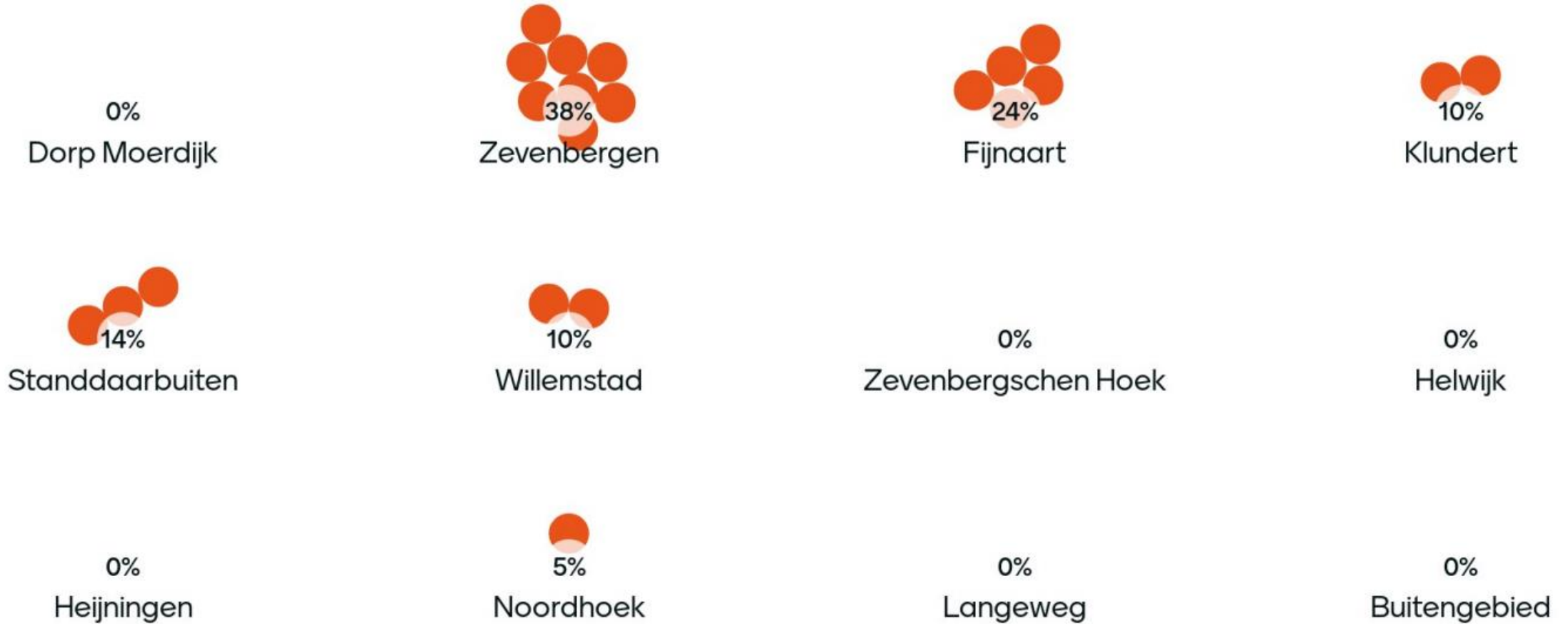

Live peiling

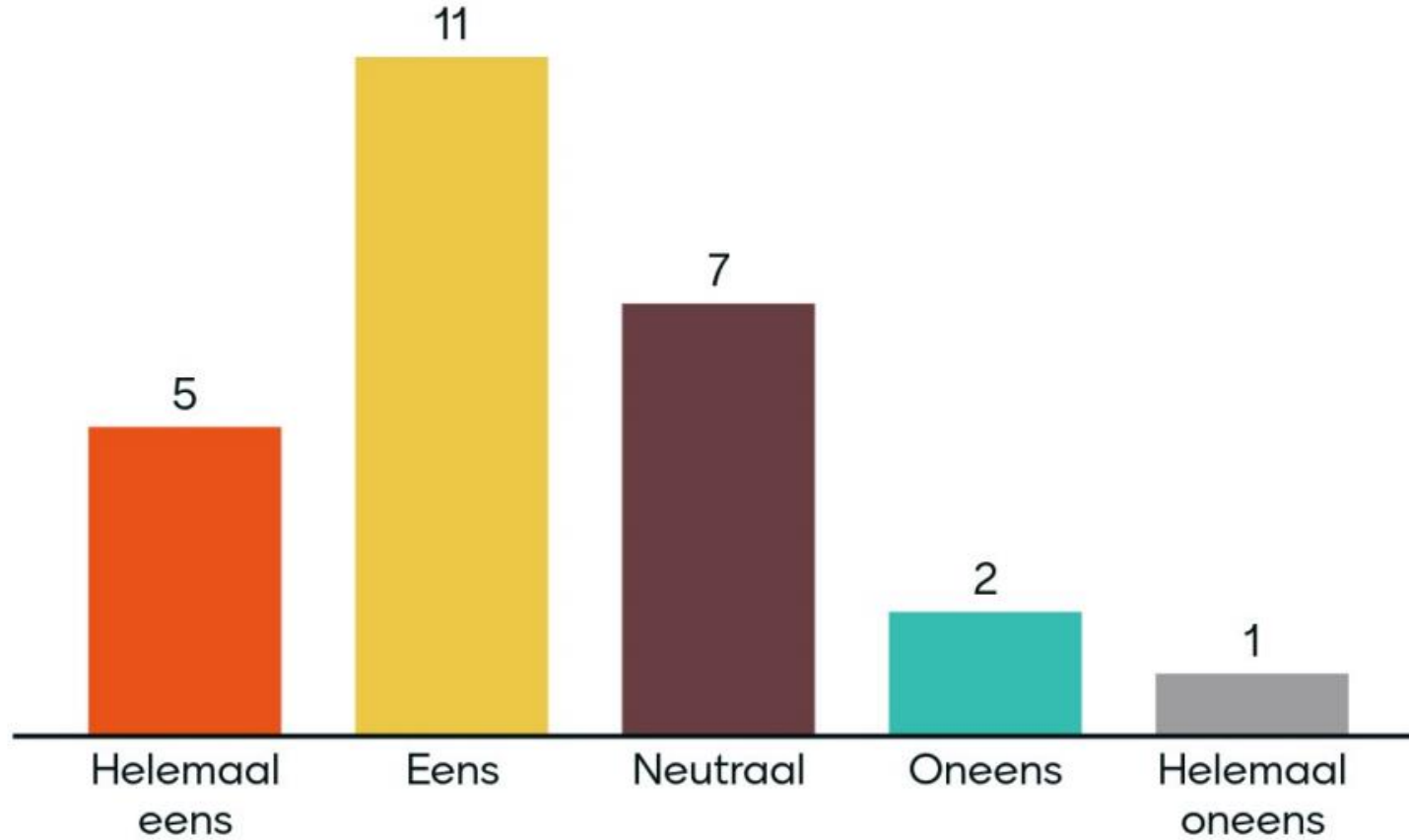
Ga naar www.menti.com en vul de code **1996 0097** in

1. Waar woont u?
2. Wat vindt u van de overgang naar een aardgasvrij Moerdijk in 2050?
3. Waar bent u vanavond nieuwsgierig naar?

Waar woont u?

Wat vindt u van de overgang naar een aardgasvrij Moerdijk in 2050?

Waar bent u vanavond nieuwsgierig naar?

OVER
MORGEN

voortgang

Kosten

plannen gemeente

datum waarop het gas wordt afgesloten

Beleid Moerdijk

Plan van de gemeente

Wat de concrete plannen zijn en in hoeverre wij nog invloed hebben.

Planning en kosten

De keuze-opties en snelheid proces

Is er voldoende draagvlak?

Beleid moerdijk

Ik wil vooral geïnformeerd worden en weten wat de status is

Route naar, mogelijkheden ondersteuning burgers

Zijn er plannen voor een warmtenet en wat zijn de kosten?

Of de plannen van Moerdijk realistisch zijn en of de gemeente hetzelfde beeld heeft als ik.

Wat word de vervanger van aardgas

Gaan we alleen over het warmtenet vanuit de Shell, of worden er meer oplossingen gegeven

Andere energiebronnen dan windmolens, zonneenergie en aardwarmte

Waar bent u vanavond nieuwsgierig naar?

OVER
MORGEN

Participatie van inwoners op wijkniveau

mogelijkheid geleidelijke afsluiting

Hoe denkt de gemeente de transitie in te zetten. In overleg met de inwoners? en wie gaat dat betalen.

Kosten voor woningeigenaar

Realiseren we ons dat dit heel wat werkzaamheden met zich meebrengt in de ondergrondse infrastructuur en bij de bewoners thuis?

Kosten

Investeringsmogelijkheden

De verschillende fases, welk dorp van moerdijk begint als eerst?

Ik ben nieuwsgierig naar het daadwerkelijke stappenplan van de energietransitie. Ik wil weten wie dat gaat betalen. Ik wil absoluut geen warmtenet. Ik wil dus keuzevrijheid behouden.

De transitie is noodzakelijk. Maar echt besparen en overgaan naar een andere "warmtebron" tbv verwarmen van je huis is niet reeel zonder je huis heel goed te isoleren. Dit is een voorwaarde.

Daarnaast dien je te kijken naar de verschillende alternatieve mogelijkheden, gekoppeld aan de mate van isolatie en het soort woning.

Isolatie van oude woningen is zeer zeker mogelijk en de wijze van hoe is afhankelijk van het type woning en de staat van de woning. Vaak wel redelijk duur.

Indien er goed geïsoleerd is dan is de belasting van je verwarmingsapparatuur ook minder wat de onderhoudskosten en de levensduur ten goede komt. Daarnaast hebben we allemaal minder energie nodig om te verwarmen als alles goed geïsoleerd is.

De subsidie is erg beperkt. Er moet teveel zelf geïnvesteerd worden. Dit is zeker van belang bij oudere huiseigenaren

Heldere communicatie mbt de transitie is cruciaal. Zeker tav de financiële ondersteuningsmogelijkheden. De transitie is kostbaar en dmv de "natuurlijke" momenten wel icm de subsidies redelijk betaalbaar.

Hoofdpunten vragenlijst

door 667 inwoners ingevuld, waarvan 560 eigenaar/bewoners

‘Ik ben het ermee eens dat we alle woningen in de gemeente Moerdijk uiterlijk in 2050 aardgasvrij gaan verwarmen’

- > **47% mee eens:** haalbaarheid en betaalbaarheid vaak als voorwaarde genoemd
- > 22% neutraal
- > **28% niet mee eens:** twijfel over aardgasvrij, hybride oplossingen, betaalbaarheid

Geen grote verschillen binnen gemeente Moerdijk tussen plaatsen, leeftijd eigenaar of bouwjaar woning

Bent u bereid om u actief in te zetten om uw woning te verduurzamen?

- > **36%: ja**
- > **34%: onder voorwaarden**, o.a. terugverdientijd, iedereen stap zet, bewezen alternatieven
- > **15%: nee**, o.a. al voldoende verduurzaamd, te hoge kosten, voorstander aardgas
- > **10%: weet het nog niet**

Hoofdpunten vragenlijst

door 667 inwoners ingevuld, waarvan 560 eigenaar/bewoners

60% van de inwoners wil graag **informatie van de gemeente** over verduurzaming

47% van de inwoners vindt zijn woning nog niet goed geïsoleerd

- > 70% heeft mogelijk **financiële ondersteuning** nodig
- > 45% heeft mogelijk **onafhankelijk technisch advies** nodig
- > 40% wil mogelijk eerst meer **duidelijkheid over wat voor hun buurt** mogelijk is
+
- > 50% heeft belangstelling voor een energiescan, 20% is bereid daarvoor te betalen
- > 30% zoekt **samenwerking** bijv. met de buurt / inkoopcollectieven, 30% vindt **samenwerking niet nodig**

Transitievisie Warmte

1. Is een **stappenplan op hoofdlijnen** waarmee Moerdijk uiteindelijk in 2050 aardgasvrij wordt
2. In welke buurten we in de komende 5-10 jaar aan de slag willen om uiteindelijk aardgasvrij te kunnen worden

Wat betekent dit voor u:

- Welke oplossing is in uw buurt of voor uw woning het meest voor de hand liggend?
- Wanneer zou het logisch zijn om in uw buurt te gaan werken aan isolatie en de overstap naar aardgasvrij?
- Wat kunt u nu – en later – zelf doen?

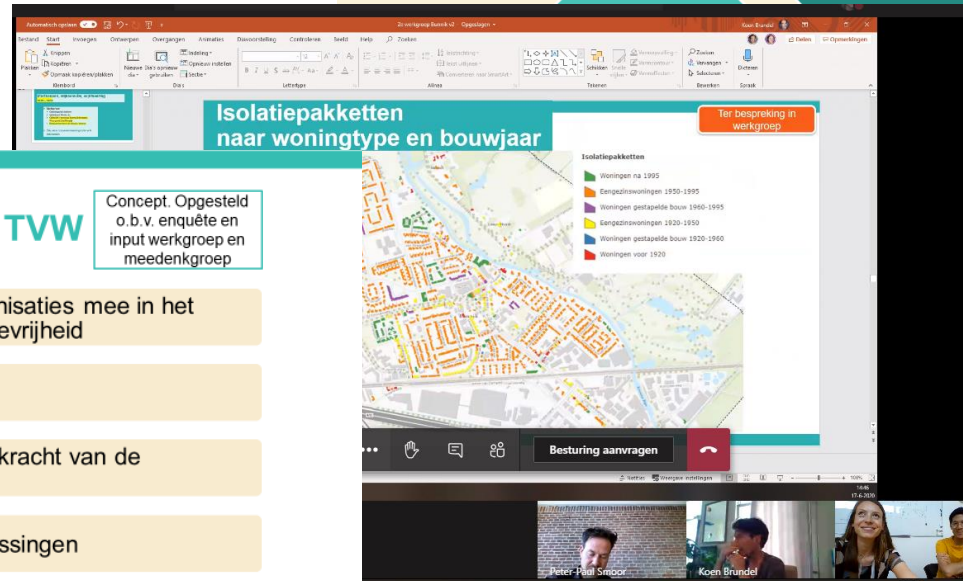
Hoe stellen we de visie op?

Woning-
corporatie

Energie-
coöperaties

Havenbedrijf

Algemene principes voor de TWW

Concept. Opgesteld o.b.v. enquête en input werkgroep en meedenkgroep

- We nemen inwoners en relevante organisaties mee in het proces en de keuzes: bevorderen keuzevrijheid
- Het moet financieel haalbaar zijn
- Sturen op natuurlijke momenten en de kracht van de gemeenschap
- Duurzame en betrouwbare warmteoplossingen
- Ruimte voor innovatie

Voorlopige resultaten:
juni 2021

Verzamelen
uitgangspunten

Analyse

Inbreng inwoners
en organisaties

Een visie van en voor
Moerdijk: herfst 2021

Algemene principes voor de TVW

Concept. Opgesteld
o.b.v. enquête en
input werkgroep en
meedenkgroep

We nemen inwoners en relevante organisaties mee in het proces en de keuzes: bevorderen keuzevrijheid

Het moet financieel haalbaar zijn

Sturen op natuurlijke momenten en de kracht van de gemeenschap

Duurzame en betrouwbare warmteoplossingen

Ruimte voor innovatie

Aardgasvrij in een notendop

Toekomst duurzaam gas is onzeker, als eerst beschikbaar bij vrieskou voor oude woningen

Stap 1: Maatregelen in de woning: isolatie

Bekijk de mogelijkheden, bijv. met een energiescan

Bij onderhoud, schilderbeurt, verbouwing:

- > **Isolatie:** HR++ glas, dak, kierdichting, vloer, spouw
- > **Elektrisch koken**
- > Aandacht voor ventilatie, afgiftesysteem (radiatoren, vloerverwarming), koeling en meterkast elektriciteit

Te verbeteren isolatie:

- Bouwjaar <1975
- Eerst: glas, dak, kieren

Minimum isolatie:

- Bouwjaar 1975-1995
- Verder isoleren op logisch moment

Goede isolatie:

- Bouwjaar >1995, label A
- Woning aardgasvrij-ready
- Check afgiftesysteem

Stap 2

Drie aardgasvrije opties

Verkennen warmtenet waar mogelijkheden zijn: Zevenbergen, Zevenbergschen Hoek, dorp Moerdijk

Waar haalbaar en op logisch moment voor eigenaar/bewoner:

- > Hybride warmtepompen vanaf 1975
- > All-electric vanaf 1995 en label A

Collectief

Warmtenet
Wijk/buurt/flat oplossing

Individueel

All electric
Oplossing per woning
met warmtepomp

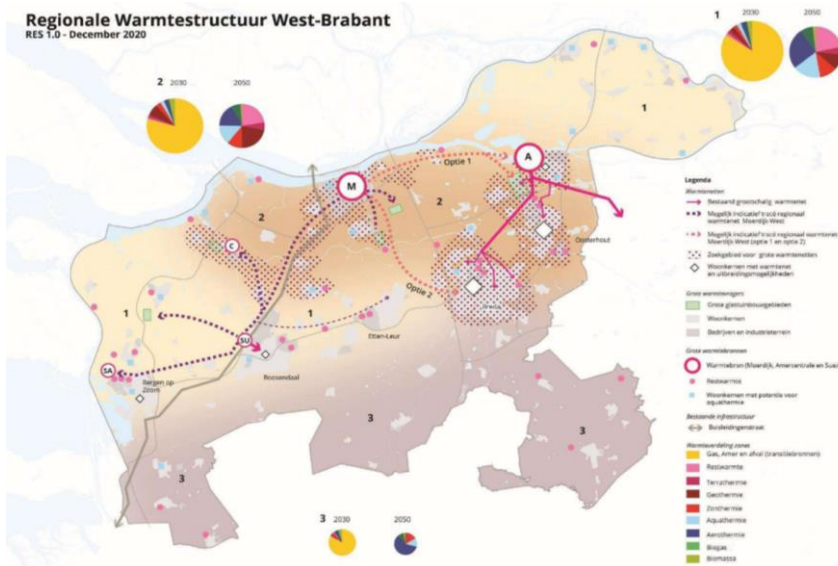

Individueel

Hernieuwbaar gas / hybride
Oplossing per woning
Met gasketel én een warmtepomp

Voor Zevenbergen, Zevenbergschen Hoek en dorp Moerdijk: afweging tussen collectieve en individuele oplossingen

Regionale Energie Structuur (RES)

Havenwarmte Moerdijk is een belangrijk alternatief voor warmtelevering in Brabant.

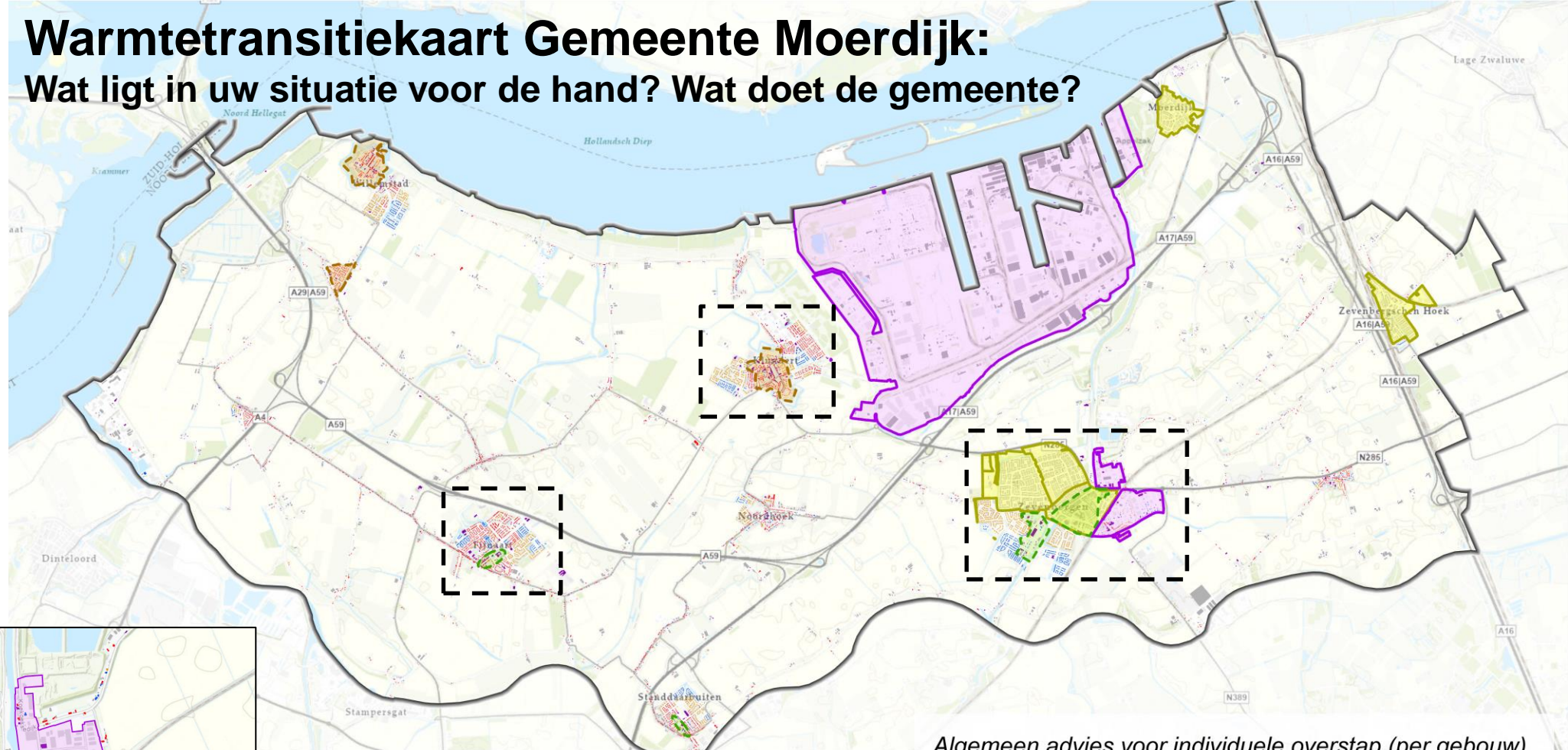
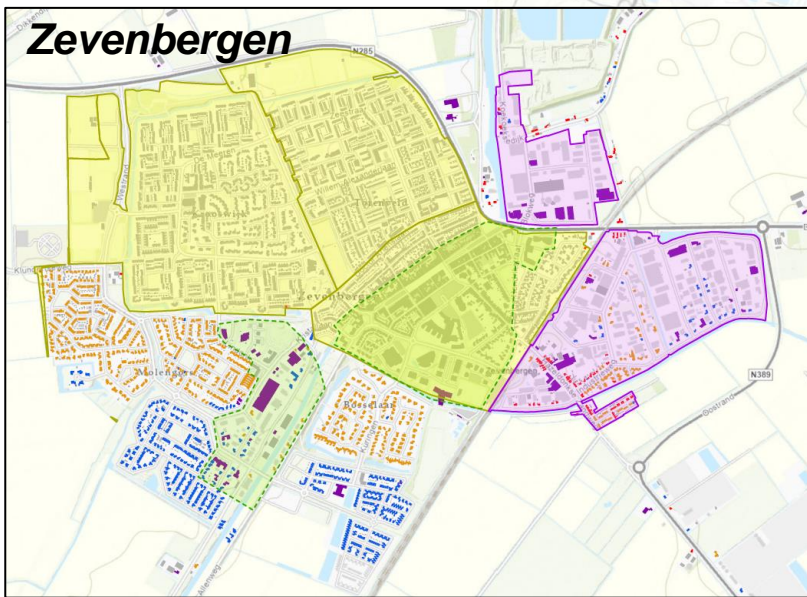
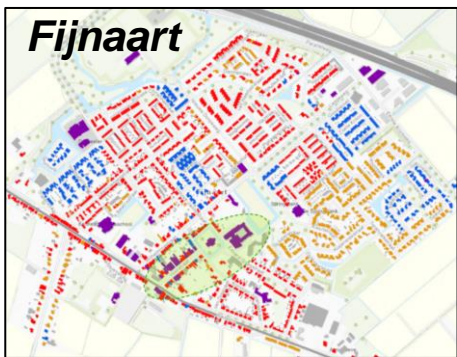
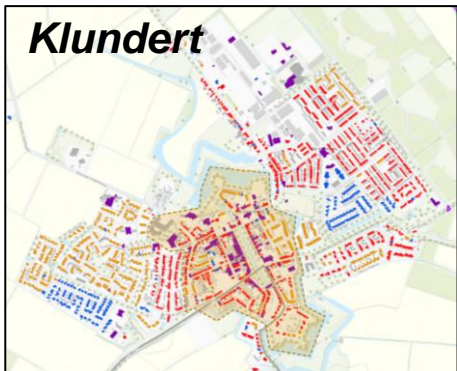
Zevenbergen, dorp Moerdijk en Zevenbergschen Hoek: op de route richting onder andere Breda.

Wat kunnen we doen: Verkennen warmtenet in vergelijking tot alternatieven voor goede afweging om wel/niet/later gebruik te maken van havenwarmte.

In andere plaatsen gemeente Moerdijk:

- warmtenet beperkt mogelijk: focus op individuele oplossingen
- Samenwerken voor isolatie

Warmtetransitiekaart Gemeente Moerdijk: Wat ligt in uw situatie voor de hand? Wat doet de gemeente?

Warmtetransitie Gemeente Moerdijk

Buurtverkenninggebieden 2021 - 2025

- Dorps/stadgerichte verkenning voor isolatie en aardgasvrij alternatief: focus op isoleren
- Bedrijventerreinen: verkenning aardgasvrij alternatief

Mogelijke samenwerkingsgebieden

- Dorps/stadgericht kennis delen en samenwerken met focus op isolatie
- Kleine collectieve oplossingen denkbaar

Algemeen advies voor individuele overstap (per gebouw) naar aardgasvrij op basis van bewonerswensen en natuurlijke momenten:

- Woningen voor 1975: eerst isoleren en de woning gereed maken voor op termijn overstap naar hybride warmtepomp
- Woningen tussen 1975 - 1995: als isolatie voldoet: hybride warmtepomp als tussenstap naar uiteindelijk all-electric
- Woningen vanaf 1995: hybride warmtepomp als tussenstap naar uiteindelijk all-electric
- Utiliteit: overstap naar all-electric, eventueel met een hybride tussenstap
- Utiliteit / gemengde gebouwfunctie: overstap naar uiteindelijk all-electric, eventueel met hybride tussenstap

Alleen met betaalbare en haalbare oplossingen kunnen we aan de slag!

Eerste stap voor buurt en woning: inzicht
welk alternatief de laagste totale kosten heeft

Daarna: financiële hulp, o.a.

- > **Gratis energiescan** en informatie
- > **Subsidies:** Regeling Reductie Energieverbruik (vouchers), warmtepomp: ISDE, Subsidie Energiebesparing eigen huis voor isolatie (SEEH)
- > **Financieringshulp:** Nationaal Warmtefonds (NEF), Stimuleringslening
- > **Doelgroep ondersteuning**, o.a.: VVE's, MKB, wijkgerichte aanpak, monumenten, verhuurders

SAMENVATTEND

Transitievisie Warmte geeft realistische richting op basis van betaalbaarheid, keuzevrijheid, gezamenlijke belangen en natuurlijke momenten.

De gemeente biedt informatie en ondersteuning:

- Gemeentebreed programma isolatie en hybride wp.
- Verkenning Zevenbergen, Zevenb. Hoek, dorp Moerdijk
- Samenwerkingsgebieden isolatie vanaf 2022

Wat kunt u zelf doen:

- Woning < 1975: isoleren
- Woning > 1975: isoleren evt. hybride warmtepomp
- Appartementen: samen met burens verkennen

Financiële hulp is beschikbaar op basis van landelijke regelingen

Live peiling

Ga naar www.menti.com en vul de code **1996 0097** in

Wat wilt u nog meegeven voor de verdere uitwerking?

Wat wilt u meegeven voor de verdere uitwerking?

Maatwerk informatie op individueel niveau en op wijkniveau

Inventariseren wie al overgestapt is en ervaringen delen

Weinig keuze mogelijkheden

Ik heb nog steeds geen datum gehoord waarop wijken/kernen gepland van het gas af zullen gaan. Een planningshorizon van 30 jaar is niet realistisch

U informeert nu 45 mensen. Nodig is veel aandacht voor het laagdrempelig informeren van de rest van de inwoners.

Hoe staat het met geluidsoverlast die mensen kunnen ervaren van de warmtepomp?

Het overschakelen van de Amos centrale voeding naar de Shell is GEEN oplossing. Maar verleggen van het probleem

Juiste kennis en kengetallen over bv kernenergie waterstof

Focus op lange termijn oplossingen. Niet nodig om nu al een kant en klaar verhaal te hebben voor binnen 5 tot 10 jaar naar gasloos te gaan. Fasering is key!

Wat wilt u meegeven voor de verdere uitwerking?

meer voorlichting. Er blijkt veel onduidelijkheid te zijn over o.a. warmtepompen

Denk dat voor veel mensen begeleiding noodzakelijk is

Heel duidelijk dat de huiseigenaar het moet betalen, waarom geen volledige financiering beschikbaar stellen voor iedereen.

Zi als ik ook al in de chat heb aangegeven, jullie hebben oogkleppen voor. Graag andere energiemogelijkheden geven en niet alleen op 3 keuzemogelijkheden richten. Zo worden wij voor de gek gehouden.

Ik hoor niets over de mogelijkheden van zonneboilers als ondersteuning

Belangrijk dat mensen zich realiseren dat natuurlijke momenten zich automatisch aan zullen dienen. Die momentem moet je gebruiken

Er blijkt dus geen financiële ondersteuning te zijn. Susidies zijn een lachertje.

Met dorpsafels de kernen samen informeren

Graag samenwerken met installatie bedrijven voor aantrekkelijke aanbiedingen (WP)

Wat wilt u meegeven voor de verdere uitwerking?

Kappen met onzin over ons op hogere kosten jagen. De overheid moet maar betalen!

Gratis energiescans stimuleren dan weet je meer over je eigen huis

Kostenneutraal op dit moment utopie

restwarmte gebruik klinkt leuk, maar verwijdert stimulans om de restwarmte te voorkomen!

Wat als de overheid besluit tot kernenergie?

Het geld dat de overheid uitgeeft, komt van de burger

Toegankelijke fondsen voor de gemeenschap regelen waarbij ze zich kunnen laten ondersteunen door experts

Hoe gaat het verder?

Vervolgproces

- > Gemeenteraad (najaar 2021)
- > Uitvoeringsplannen / Lokale Energie Agenda's
- > Volg www.moerdijk.nl/aardgasvrij

Zelf aan de slag

- > Gemeente
 - > Stimuleringslening
 - > Energiek Moerdijk: www.energiekmoerdijk.nl
 - > Energiescan
 - > Informatie en advies
- > Landelijke regelingen: www.rvo.nl
 - > ISDE voor woningeigenaren
 - > Subsidiewijzer voor bedrijven